

Vergaderjaar 2015–2016

29 628

Politie

Nr. 600

BRIEF VAN DE MINISTER VAN VEILIGHEID EN JUSTITIE

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 december 2015

In het Algemeen Overleg Politie van 14 oktober jongstleden is mij gevraagd om inzage te geven in de wijze waarop de borging van de activiteiten, producten en diensten van het programma Versterking Professionele Weerbaarheid (VPW) plaatsvindt binnen de politieorganisatie (Kamerstuk 29 628, nr. 596). In deze brief geef ik daar antwoord op.

1. Aanleiding, doelstelling en opbrengst programma VPW

Aandacht voor weerbaarheid doet recht aan het feit dat het politievak een hoog risico beroep is. Een fysiek, mentaal en moreel weerbare politiemedewerker is van vitaal belang voor goed vakmanschap en duurzame inzetbaarheid. Tegen die achtergrond is in 2011 het Programma VPW opgericht door het Ministerie van Veiligheid en Justitie, de Nationale politie, de Politieacademie en de politievakorganisaties¹. Het programma is gericht op het stimuleren en bevorderen van de professionele weerbaarheid van politiemedewerkers. De activiteiten van het programma hebben zich vanaf het moment van oprichting toegespitst op toerusting, vorming, laagdrempelige (na)zorg/steun van en voor medewerkers, en op leiderschap en cultuur.

Ten behoeve van de juiste toerusting, vorming, (na)zorg, steun van/voor medewerkers en de gewenste doorontwikkeling van cultuur en leiderschap, heeft het programma bijpassende producten en diensten ontwikkeld. In bijlage 1 worden (enkele) producten en diensten genoemd.

2. Borging, overdracht en doorontwikkeling

Op 1 januari 2016 stopt het programma VPW. Daarmee stopt de aandacht voor het thema weerbaarheid vanzelfsprekend niet. Weerbaarheid blijft hoog op de agenda staan binnen de politie, zowel vanuit het oogpunt van politievakmanschap als vanuit veilig en gezond werken en duurzame

¹ Zie Kamerstuk 29 628, nr. 262.

inzetbaarheid. Hiervoor is goede borging van de producten en activiteiten van het programma VPW in de politieorganisatie onontbeerlijk. Om treffende overdracht en borging van weerbaarheid mogelijk te maken, zijn de volgende stappen gezet:

- De korpsleiding is eigenaar en ambassadeur van het thema weerbaarheid. In dat kader zal de korpsleiding op korte termijn een portefeuillehouder weerbaarheid aanwijzen;
- De opgeleverde producten (zie onder meer bijlage 1) zijn overgedragen aan de betreffende lijnonderdelen van de politieorganisatie;
- Binnen de politieorganisatie zijn verschillende overdrachtspartners aangewezen. De directie HRM is in samenwerking met het Politie Diensten Centrum verantwoordelijk voor personeelszorg en duurzame inzetbaarheid. De Directie Operaties is verantwoordelijk voor versterking van het politievakmanschap. De Politieacademie richt zich op onderwijs, onderzoek, en werving & selectie. Uiteraard werken deze partners niet autonoom, maar in nauwe samenhang en samenwerking met elkaar;
- Weerbaarheid is opgenomen als één van de centrale onderzoeksrichtingen van de politie in de komende periode (Strategische onderzoeksagenda voor de Politie, 2015–2019). Zwaartepunt van het onderzoek is de relatie tussen het individuele en het groepsmechanisme van weerbaarheid;
- Recentelijk is er bij de Politieacademie een Lector Weerbaarheid benoemd;
- Veel van de door het programma VPW tot stand gebrachte producten en diensten behoren tot de (bijzondere) zorg van de politie, die wordt voorzien van een wettelijke borging². Ten aanzien van de wettelijke borging zal ik in 2016 beginnen met de voorgenomen wijzigingen in het Besluit Algemene Rechtspositie Politie (Barp).

Op basis van het bovenstaande, heb ik er alle vertrouwen in dat er voorzien is in adequate borging van het programma VPW.

3. Tot slot

Ik kijk met voldoening terug op vijf jaar programma VPW. Er is enorm veel kennis gegenereerd en zijn waardevolle en nuttige producten en diensten tot stand gebracht. Daarnaast – en dat is net zo belangrijk – heeft het programma VPW bijgedragen aan het creëren van een klimaat waarin het niet meer dan vanzelfsprekend is dat (a) de werkgever waardeert en erkent dat het politievak een hoog risico beroep is en (b) aansluitend daarop de passende maatregelen treft. Een belangrijke volgende stap in dit proces is de wettelijke borging van de (bijzondere) zorg voor politieambtenaren, waarmee de zorglijn van de politie voorzien wordt van een stevig juridisch fundament. Waar dat mogelijk is, zoekt de politie de samenwerking met vergelijkbare sectoren. Ik ben er van overtuigd dat de politie de juiste weg is ingeslagen met betrekking tot veilig en gezond werken, duurzame inzetbaarheid en politievakmanschap.

De Minister van Veiligheid en Justitie,
G.A. van der Steur

² Zie Kamerstuk 29 628, nr. 545.

<i>Product</i>	<i>Beschrijving</i>
24/7 Loket Politie	Een extern, laagdrempelig anoniem loket voor hulpvragen en (na)zorg rond mentale aspecten voor (oud) politiemensen en hun thuisfront. Het loket is 24/7 en 7 dagen in de week bereikbaar.
Suïcideregistratiepunt	Registratietool voor het registreren en geprotocolleerd onderzoeken van suïcides door politiemedewerkers ¹ . Dit ten behoeve van preventiebeleid en vroegsignalering.
Weerbaarheidsmonitor	De Weerbaarheidsmonitor is een op maat gemaakt en gevalideerd meetinstrument specifiek voor diensten binnen de politie en geeft de leidinggevende inzicht in relevante factoren ten aanzien van teamfunctioneren en stressoren, biedt openingen om met het team over psychosociale thema's in gesprek te gaan en fungeert als het startpunt om doelgericht interventies vorm te geven.
Mental Check-Up	Periodiek psychosociaal onderzoek, waarin de weerbaarheid van een medewerker samen met een psycholoog in kaart wordt gebracht.
Zelfscreener	Instrument dat op een snelle en eenvoudige manier inzicht geeft in de persoonlijke werkomstandigheden en de mentale veerkracht en psychosociaal welbevinden van medewerkers.
Aanbevelingen voor professionele debriefings	Naar aanleiding van een onderzoek, zijn aanbevelingen gedaan voor het organiseren van een collectieve bijeenkomst na afloop van een heftig incident.
Blauwdruk Mentale Zorglijn Politie	Wetenschappelijk onderzoek met aanbevelingen, waarbij zorgmodellen zijn aangereikt die een belangrijke bijdrage geleverd hebben aan de totstandkoming van een verbeterd psychosociaal zorgsysteem voor de politie ² .
Training Mentale Kracht	Training van weerbaarheid en veerkracht als wezenlijk aspect van politievakmanschap. Naar aanleiding van een effectmeting van de eerste tranche van de training, worden inzichten uit wetenschappelijk onderzoek en trainingsevaluaties gebruikt om de training geactualiseerd voort te zetten voor een tweede tranche medewerkers uit de opsporing en de ondersteuning.
Medaillebeleid	In het kader van erkenning en waardering is het medaillebeleid voor bijzondere verdiensten vorm gegeven. Momenteel loopt het implementatieproces.
Wetenschappelijke onderzoeken	Onder begeleiding van het programma VPW zijn in de afgelopen vijf jaar diverse wetenschappelijke onderzoeken verricht met betrekking tot weerbaarheid. Dit heeft tal van praktisch bruikbare inzichten opgeleverd op verschillende domeinen van weerbaarheid. Vooral voor fysieke en mentale aspecten van weerbaarheid is de opbrengst vertaald naar concrete producten. Zie de bijlage bij deze brief voor de publicaties van onderzoek uit de agenda van het programma VPW.

¹ Zie Kamerstuk 29 628, nr. 268, vergaderjaar 2010–2011, zie Kamerstuk 29 628, nr. 498.

² Zie kst-29628-437, vergaderjaar 2013–2014.

- Beukema, L. (2014). *Kracht van mensen: Verslag van een zoektocht naar perspectieven voor de aanpak van langdurig verzuim bij de politie*. Groningen: Hanzehogeschool Groningen. In opdracht van het Programma Versterking Professionele Weerbaarheid.
- Boeren, A. M. (2012). *Stress en coping. Onderzoek naar de invloed van organisatiestressoren, werkstress en coping op uitval tijdens de politieopleiding*. Interne publicatie Universiteit Twente en Politieacademie, scriptieonderzoek.
- Boeren, A. M. (2013). *Studie-uitval tijdens de politieopleiding*. Apeldoorn: Politieacademie. Intern rapport.
- Bogaerts, S. (2013). *Literatuuronderzoek naar professionele weerbaarheid bij politiepersoneel*. Tilburg: Universiteit van Tilburg, in opdracht van het WODC.
- Delahaij, R. & Kamphuis, W. (2014). *Weerbaarheidsmonitor voor Zeden en TBKK recherche* (TNO 2014 M11036). Soesterberg: TNO.
- Delahaij, R., Binsch, O. & Kamphuis, W. (2012). *Weerbaarheidsmonitor voor de politie* (TNO 2012 M10280). Soesterberg: TNO
- Delahaij, R., Kamphuis, W., & Venrooij, W. (2014). *Weerbaarheidsmonitor en dashboard – Familierechercheurs* (TNO 2014 M11034). Soesterberg: TNO.
- Delahaij, R., van Zwieten, M., & Kamphuis, W. (2015). *Weerbaarheidsmonitor en dashboard voor districtsrecherche* (TNO 2015 M10898). TNO: Soesterberg.
- Gersons, B. P. R., Burger, N. R. R. (2012). *Blauwdruk Mentale Zorglijn Politie*. Rapport i.o.v. Programma Versterking Professionele Weerbaarheid. Diemen: Arq Psychotrauma Expertgroep <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/02/04/blauwdruk-mentale-zorglijn-politie.html>.
- Gouweloos, J., Berendsen, S., Smit, A., Gardenier, C., Tossaint, E., & Kingma, T. (2015). *Handout Mental Check-Up gesprekken: Basisdocument voor het voeren van mental check-up gesprekken met medewerkers van de Nationale Politie*. Diemen: Stichting Arq, Politieacademie & Nationale Politie.
- Gouweloos, J., Lesger, D., & te Brake, H. (2014). *Ontwikkeling van een zelfscreeener voor medewerkers werkzaam in de opsporing van zedendelicten en kinderpornografie*. Diemen: Impact.
- Huis, J. J. J. M., Houtman, I. L. D., & Kallen, V. L. (2014). *Langdurig verzuim bij de Nederlandse politie*. Soesterberg: TNO.
- Kamphuis, W., Delahaij, R., & Freenen, P. (2014). *Validatie weerbaarheidsmonitor Politie – Basis Politie Zorg* (TNO 2014 M11035). Soesterberg: TNO.
- Kamphuis, W., Delahaij, R., & Venrooij, W. (2015). *Praktijktoets weerbaarheidsdashboard familierecherche* (TNO 2015 M10899). TNO: Soesterberg.

Rietveld, N., & Verweij, D. (in press). *Voorkomen is beter dan genezen: Risico's voor de geestelijke gezondheid van militairen en politiemensen, potentieel stressvolle werksituaties en beschermende factoren*. Nederlandse Defensie Academie en Politieacademie.

Slagmolen, N., Smit, A., Robin Waterreus, de Haseth, S., & Heuten, M. (2014). *Mental check-up voor medewerkers bij zeden? Over de betekenis van een periodiek psychosociaal onderzoek*. Apeldoorn: Politieacademie.

Smit, A. (2012). *Beroepswaarde: Sonnetten 2009–2012*. Uitgegeven door Stichting Waardering Erkenning Politie.

Smit, A. (2013). Agenderend onderzoek: professionele weerbaarheid. Of met hart en ziel je hoofd erbij houden, p. 79–96. In: *Kennis in de frontlijn: Ervaringen met praktijkonderzoek in de politie*. Tops, P., Sprenger, C., & Kop, N.

Smit, A. S. (2012). Een weerbare politie: de morele bril als landschap van bewustzijn. *Counselling Magazine*, 4:

Smit, A. S., Gersons, B. P. R., van Buschbach, S., den Dekker, M., Mouthaan, J., & Olf, M. (2013). *PTSS bij de politie – een beter beeld: 16 jaar politepoli, 1000 gebruikers*. Apeldoorn: Politieacademie. <https://www.politieacademie.nl/kennisenonderzoek/kennis/kennisdossiers/pw/Documents/PTSS%20bij%20de%20politie%20-%20een%20beter%20beeld.pdf>.

Smit, A., & Vogelzang, I. (2014). *Debriefen na een ingrijpend incident: Schalkwijk als leerpraktijk*. Apeldoorn: Politieacademie.

Smit, A., Slagmolen, N., te Pas, S., & Romijnders, E. (2015). *Horen van politieambtenaren na vuurwapengebruik: de psychologie van herinneren*. Apeldoorn: Politieacademie.

Smit, A., Struijs, J., & Tops, P. (2012). Professionele Weerbaarheid. *Cahiers Politiestudies nr. 23: Geweld en Politie*, 107–115.

Spee, I., e.a. (2014). *Suicide bij ambtenaren van politie: frequentie, oorzaken en preventiemogelijkheden*. Diemen: Stichting Arq.

Van 't Hoog, M. N., Zock, T. H. (2014). *ZIN in politiewerk: Een onderzoek naar systematische aandacht voor zingeving bij de politie en de rol van geestelijke verzorging daarbij*. Groningen: Rijksuniversiteit Groningen.

Van Beek, I., Taris, T. W., & Schaufeli, W. B. (2013). *De psychosociale gezondheid van politiepersoneel*. In opdracht van het WODC: Ministerie van Veiligheid en Justitie. <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/10/15/de-psychosociale-gezondheid-van-politiepersoneel.html>.

Van den Brink, G., Hendrikx, W., van Hulst, M., Maalsté, M., & Mali, B. (in press). *Een onderzoek naar de morele weerbaarheid van Nederlandse politiefunctionarissen*. Boom Uitgevers.

Van der Geugten, W. (2014). *Zingeving en weerbaarheid: Een zingevingsperspectief op de weerbaarheidsbevordering van politiestudenten*. Masterscriptie Universiteit voor Humanistiek, in opdracht van het Programma Versterking Professionele Weerbaarheid.

Van der Torre, E. J., Gieling, M., & Bruinsma, M. Y. (2013). *Bedreigen en intimideren van OM- en politiemedewerkers: Een onderzoek naar frequentie, aard, gevolgen en aanpak*. Apeldoorn: Politieacademie, in opdracht van het WODC.

Van der Velden, P., Lens, K., Hoffenkamp, H., Bosmans, M., & van der Meulen, E. (2014). *Evaluatie training Mentale Kracht*. In opdracht van het WODC: Ministerie van Veiligheid en Justitie. <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/rapporten/2015/02/04/tk-intervict-evaluatie-training-mentale-kracht.html>.